

TRAGIKUS HŐSÖK

A bolsevikiek uralma, ha igaz, meg fog bukni. Nincs sehol nagy Oroszországban olyan terület, ahol többséget tudnának maguknak szerezni. Emellett napról napra morzsolódnak le Oroszország területéből hatalmas darabok, melyek önálló, szabad nemzeti életet akarnak élni. A bolsevikieknek az a merész robbantása, amely a felső rétegek súlyától akarta az alsókat megszabadítani, széjjelvetette az egész országot. Egymásután függetlenítette magát Ukrajna és Finnország. De evvel nem szűnt meg a bomlási processzus. Gombamódra teremnek a köztársaságok. Van már cserkesz és turkesztáni köztársaság, sőt baskir-kirgu köztársaság is, amint azt lapjaink, több kárörömmel, mint megbízhatósággal megállapítják. Ezt a bolsevikiek uralmának köszönhetik — mondják —, és úgy jár az a szerencsétlen ország, amelynek kormánya utópistáknak, teoretikusoknak, fantasztáknak kezébe jut.

A sajtó a breszt-litovszki tárgyalások első szakában ámuló respektussal tanult Trockijéről beszélni, mert kisült, hogy ezek a nyomorúságos diákszobákban és népgyűléseken nevelkedett emberek legalábbis egyenrangú ellenfelei a mi arisztokrata diplomáciáinknak, sőt elveik keresztülvitelére tisztaistváni erőszakról és eszközöktől sem riadnak vissza, de mert a hatalom kicsúszott a kezükből, egyhangúan szidják és csúfolják őket. Lapok, amelyek minden erőszakot szentnek hirdetnének, ami a háború folytatására kényszerítené az embereket, háborzongató irtózzal beszélnek a bolsevikiek erőszakáról, amely a békét akarja keresztülhajszozni.

A bolsevikiek, úgy látszik, meg fognak bukni, ahogy ma még minden megalkuvást megvető, konzekvens politikának meg kell buknia. Ők hirdették a népek önrendelkezési jogát a leghangosabban, nyilván abban a reményben, hogy az ő földosztó, egyenlőséget teremtő, örökséget eltörölő világmegváltásukat minden nép szívesebben választja, mint bármely osztály-állam zsarnokságát. Csalódtak. Mert az évszázadok óta orosz uralom alatt nyögő nemzetiségek átöröklött beidegzéssel hiszik és vallják, hogy a földön minden rossznak az orosz zsarnokság a kulcsforrása, és mind legelsősorban ettől akar szabadulni. Bátran hívták össze az alkotmányozó gyűlést, nyilván abban a reményben, hogy az ő békét teremtő, legmerészebb álmokat megvalósító politikájuk a kinyilatkoztatás erejével fogja a tömegek lelkét megszállni, és milliókat a táborukba terelni. Csalódtak. Mert nem számoltak avval, hogy a legalsó néposztályok lelki sötétsége, és a közép, meg középen felülieknek saját világukhoz való ragaszkodása nem foszlik egyhamar széjjel, sem az ő programjuk világosságától, sem az ő reformjaik kíméletlen érintése alatt. A bolsevikiek megbuknak, mint tragikus hősök, akik több jót akartak az emberiségnek, mint amennyit az el tud viselni. Nevetni és csúfolódní ezen csak a rosszak tudnak.

Délmagyarország, 1918. január 31.

Orosz hadifogyók (1917)